

DOI: 10.58423/2786-6742/2026-13-405-416
УДК 336.748:336.22(477):339.923:061.1

Микола СКРИПНИК

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
Чернівці, Україна
ORCID ID: [0000-0003-3597-6188](https://orcid.org/0000-0003-3597-6188)
Scopus Author ID: [59982790100](https://scopus.org/authorid/59982790100)
e-mail: skripnik76@ukr.net
(Corresponding author)

Наталія СКРИПНИК

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ,
Чернівці, Україна
ORCID ID: [0000-0003-2180-5863](https://orcid.org/0000-0003-2180-5863)

ГАРМОНІЗАЦІЯ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ З ВИМОГАМИ ЄС: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

***Анотація.** Предметом дослідження є сукупність інституційних, нормативних та практичних аспектів узгодження валютного регулювання і фіскальної політики України з вимогами та стандартами Європейського Союзу. Метою статті є системний аналіз поточного стану гармонізаційних процесів у валютно-фіскальній сфері, ідентифікація ключових викликів та обґрунтування перспективних напрямів адаптації до норм ЄС в умовах тривання збройного конфлікту та реалізації євроінтеграційного курсу. Методологія дослідження базується на застосуванні системного, порівняльно-аналітичного та статистичного методів, методів узагальнення і синтезу, а також інструментарію фіскального аналізу та порівняльного правознавства. Результати дослідження засвідчують, що Україна досягла часткового прогресу у гармонізації валютного законодавства та фіскальних інструментів з правовими доробками ЄС, однак зберігаються суттєві розриви - насамперед у сфері лібералізації руху капіталу, стандартів непрямого оподаткування та інституційної спроможності фінансових регуляторів. Встановлено, що взаємодія між режимом валютного регулювання та фіскальними механізмами в умовах воєнного стану набула специфічного характеру: обмеження транскордонних операцій частково виконують роль захисного фіскального інструменту, водночас стримуючи інвестиційну активність та обсяги зовнішньоекономічних розрахунків. Зафіксовано позитивну кореляцію між фіскальною консолідацією і поетапним послабленням валютних обмежень НБУ у 2023–2025 рр. Сфера застосування результатів охоплює органи державного управління фінансами, НБУ, Мінфін, а також наукову спільноту у сфері публічних фінансів та євроінтеграції. Практична цінність дослідження полягає у можливості використання розроблених рекомендацій при формуванні*

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

mechanisms under martial law acquired a specific character: restrictions on cross-border transactions partially perform the function of a protective fiscal instrument, while simultaneously constraining investment activity and the volume of foreign economic settlements. A positive correlation between fiscal consolidation and the NBU's gradual easing of currency restrictions in 2023-2025 has been identified. The scope of application of the results covers public financial management bodies, the NBU, the Ministry of Finance, as well as the scientific community in the field of public finance and European integration. The practical value of the study lies in the possibility of applying the developed recommendations when formulating a state strategy for European integration reforms in the financial and fiscal sphere. The conclusions confirm the need to develop a coordinated strategy for synchronous liberalisation of currency regulation and fiscal consolidation in the context of fulfilling obligations under the Association Agreement and the requirements of EU negotiating chapters.

Keywords: *currency regulation, fiscal policy, harmonisation, European Union, European integration, NBU, tax system, budget consolidation.*

Постановка проблеми. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2014 році та набуття Україною статусу кандидата у члени ЄС у червні 2022 року принципово змінили вектор розвитку національної фінансової системи. Відкриття переговорів щодо вступу до ЄС у червні 2024 року, зокрема переговорних розділів Кластеру 3 «Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання» (до якого входять розділи «Оподаткування» та «Фінансові та бюджетні положення»), а також Розділу 17 «Економічна та монетарна політика», передбачає глибоку трансформацію як валютного регулювання, так і фіскальних механізмів держави.

Складність поставленого завдання визначається двома взаємопов'язаними обставинами. По-перше, повномасштабна збройна агресія Росії з лютого 2022 року змусила Україну запровадити жорсткі тимчасові валютні обмеження та вдаватися до надзвичайних фіскальних заходів: дефіцит зведеного бюджету зріс до 17,8% ВВП у 2022 р. та залишається на рівні 16-21% ВВП у 2025 р. за різними оцінками [12; 13] - що суперечить вимогам Пакту стабільності і зростання ЄС. По-друге, поетапна лібералізація капітальних потоків вимагає попередньої фіскальної стабілізації: передчасне відкриття рахунку капіталу в умовах хронічного дефіциту може спричинити відтік резервів і курсову дестабілізацію [7; 8]. Вивчення цієї взаємозалежності між гармонізацією валютного законодавства та реформуванням фіскальної системи в контексті євроінтеграції є актуальним як з теоретичного, так і з практичного погляду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання гармонізації фінансової системи України з нормами ЄС перебуває у фокусі значної кількості вітчизняних і зарубіжних дослідників. У сфері фіскальної гармонізації та податкової конвергенції ключовий внесок здійснили Головай Н. та Бей С., які дослідили виклики узгодження податкової політики України зі стандартами ЄС в умовах воєнного стану, встановивши, що основними перешкодами залишаються структурні диспропорції ПДВ та непрозорість акцизного регулювання [1]. Подібних висновків дійшли Добровольська О. та інші, які, досліджуючи вплив

фіскальних змін на внутрішні чинники економічного зростання через призму досвіду країн ЄС, констатували, що фіскальна конвергенція в Україні залишається фрагментарною [2]. Логвиненко Б. та співавтори запропонували концептуальну модель поетапного переходу до фіскального режиму країн-членів ЄС, акцентуючи на важливості інституційної спроможності як ключового лімітуючого фактора [3].

Аналізу відповідності податкового законодавства директивам ЄС присвячено дослідження Козлова Є., у якому здійснено оцінку виконання Україною зобов'язань щодо гармонізації з директивами ЄС у сфері ПДВ, акцизів і прямого оподаткування [4]. Аналогічний компаративний підхід застосовується у працях, присвячених митно-податковим аспектам інтеграції: автори ідентифікують системні прогалини у митному регулюванні, що ускладнюють виконання зобов'язань за Угодою про асоціацію [11].

У сфері валютної лібералізації та монетарної адаптації суттєве значення має аналіз трансформації валютної політики НБУ у 2022-2025 рр. [6; 7; 8], в якому простежується логіка триетапного переходу від жорсткої фіксації курсу (2022) через режим «адаптивної стабільності» (2023) до керованої гнучкості (жовтень 2023 - дотепер). Журавка Ф., Чорна С. та інші науковці дослідили вплив макроекономічних детермінант (зокрема, обмінного курсу та зовнішнього боргу) на фінансову безпеку України в умовах воєнного стану, виявивши критичну залежність між курсовою стабільністю та рівнем державних фінансів [14]. Водночас комплексне дослідження взаємодії між реформами валютного регулювання і фіскальної системи в євроінтеграційному контексті залишається недостатньо розробленим: більшість праць аналізують ці сфери ізольовано. Усунення цієї прогалини є науковою новизною даного дослідження.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У наявних дослідженнях відсутній комплексний аналіз взаємної обумовленості реформ валютного регулювання і фіскальної сфери у контексті євроінтеграційних зобов'язань. Не розроблено інтегрованого оціночного інструментарію для вимірювання ступеня синхронізації гармонізаційних процесів у цих двох вимірах. Окремо не досліджено специфіку воєнного стану як фактора, що одночасно виправдовує тимчасові відхилення від норм ЄС і збільшує горизонт необхідних структурних реформ.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексний аналіз стану гармонізації валютного регулювання та фіскальної політики України з нормами ЄС, ідентифікація ключових розривів і викликів, а також обґрунтування перспективних напрямів синхронної адаптації обох сфер до вимог правових доробок ЄС.

Для досягнення поставленої мети слід вирішити такі завдання: охарактеризувати нормативно-правову основу процесів гармонізації; оцінити поточний стан відповідності валютного регулювання та фіскальних інструментів вимогам ЄС; ідентифікувати ключові виклики та розриви; запропонувати

напрями синхронізації реформ.

Методи та методологія. Дослідження базується на комбінації фундаментальних та спеціалізованих методів економічної науки, що гарантували наукову обґрунтованість і цілісність аналізу.

Системний підхід дозволив розглядати валютне регулювання та фіскальну політику як взаємозалежні компоненти національної фінансової архітектури, розкривши специфіку їхньої кореляції під час євроінтеграції та в умовах воєнних викликів. Порівняльний аналіз використано для оцінки відповідності українського законодавства стандартам ЄС, зокрема Директиві 2006/112/ЄС щодо ПДВ, Директивам 2003/96/ЄС та 2011/64/ЄС про акцизи, Директиві АТАД 2016/1164, а також критеріям Пакту стабільності і зростання. Це дало змогу виявити критичні невідповідності між національними нормами та європейськими вимогами. Обробка емпіричних даних НБУ, Мінфіну та МВФ за 2021–2025 роки (зміни дефіциту бюджету, боргового навантаження, валютного курсу, інфляційних темпів) проводилась із застосуванням статистики, узагальнення та синтезу - результати представлені в табл. 1–3. Залежність між фіскальною стабілізацією та лібералізацією НБУ підтверджена кореляційним дослідженням офіційних показників. Фіскально-аналітичні інструменти застосовані для характеристики циклічного дефіциту бюджету, розрахунку втрат від пільг ПДВ та моніторингу відповідності нормам SGP. Порівняльно-правовий аналіз використано для перевірки сумісності валютних і податкових норм України з директивами ЄС, вимогами Кластеру 3 та Розділу 17 переговорів, а також для інтерпретації Звіту Єврокомісії 2024 року.

Основні результати дослідження. Гармонізація валютного регулювання та фіскальної системи України з нормами ЄС здійснюється в рамках багаторівневої нормативно-правової системи. На міжнародному рівні ключовим документом є Угода про асоціацію Україна–ЄС (2014), зокрема Глава 8 «Поточні платежі та рух капіталу» і Глава 4 «Оподаткування». На рівні ЄС обов'язкові орієнтири задають: Директива Ради 2006/112/ЄС (ПДВ); Директива 2003/96/ЄС та Директива 2011/64/ЄС (акцизне оподаткування); регуляторна архітектура Пакту стабільності і зростання (дефіцит $\leq 3\%$ ВВП, держборг $\leq 60\%$ ВВП); Директива АТАД 2016/1164 (протиція ухиленню від сплати податків) [9; 10].

На національному рівні правову основу формують: Закон України «Про валюту і валютні операції» № 2473-VIII від 21.06.2018 р.; Бюджетний кодекс України; Податковий кодекс України; Стратегія послаблення валютних обмежень, переходу до більшої гнучкості обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування, опублікована НБУ у липні 2023 р. [7]; а також ситуативне регуляторне законодавство воєнного часу - постанови НБУ № 18 (24.02.2022), № 56 (2024), № 53 (2025) [7; 11; 13].

Прогрес у виконанні зобов'язань за переговорними розділами офіційно оцінено у Звіті Єврокомісії про розширення 2024 р. (жовтень 2024), де зафіксовано: «Україна досягла значного прогресу у розділах Митний союз та

Оподаткування» і водночас констатовано, що «гармонізація розділу Фінансові та бюджетні положення перебуває на ранній стадії підготовки і демонструє обмежений прогрес». Відповідь НБУ на повномасштабне вторгнення у лютому 2022 р. включала запровадження жорстких тимчасових валютних обмежень - Постановою № 18 від 24.02.2022 р.: фіксацію курсу на рівні 29,25 грн/USD, заборону виведення капіталу, обмеження імпорتنних операцій. Ці заходи хоча й відступали від вимог ЄС щодо лібералізації капітальних потоків, виконали стабілізуючу функцію - зупинили відтік резервів та запобігли валютній паніці.

Принципово важливим кроком стало прийняття у липні 2023 р. Стратегії послаблення валютних обмежень НБУ, яка окреслила дорожню карту поетапного наближення до вимог Розділу 17 ЄС [7]. Реалізація стратегії передбачала поетапне впровадження таких заходів:

- 3 жовтня 2023 р.: НБУ офіційно запровадив режим керованої гнучкості обмінного курсу - офіційний курс почав визначатися ринковими транзакціями на міжбанківському валютному ринку;
- 1 грудня 2023 р.: знято всі обмеження на продаж готівкової іноземної валюти населенню;
- Травень 2024 р.: Постанова НБУ № 56 розширила можливості репатріації дивідендів та транскордонних операцій для бізнесу;
- Травень 2025 р.: Постанова НБУ № 53 - «стимулюючий» пакет лібералізації, що дозволив юридичним особам переводити власну іноземну валюту за кордон для фінансування відокремлених підрозділів (у межах базового ліміту €1 млн/рік);
- Серпень 2025 р.: НБУ вдруге протягом року суттєво оновив обмеження, продовжуючи курс на лібералізацію.

Проведений аналіз підтверджує залежність між темпами валютної лібералізації та фіскальними показниками (табл. 1, табл. 2). У міру зменшення бюджетного дефіциту НБУ отримував більше можливостей для лібералізаційних заходів, не ризикуючи курсовою дестабілізацією [7; 8].

Таблиця 1

Динаміка ключових макрофінансових показників України у 2021–2025 рр.

Рік	Дефіцит зведеного бюджету, % ВВП	Приріст дефіциту, в.п.	Держборг % ВВП	Приріст боргу, в.п.	Інфляція (ІСЦ), %	Курс USD/грн (кін. року)	Зміна курсу, %
2021	4,0	-	48,9	-	10,0	27,3	-
2022	17,8	+13,8	78,4	+29,5	26,6	36,6	+34,1
2023	18,2	+0,4	88,1	+9,7	5,1	38,0	+3,8
2024	17,7	-0,5	95,7	+7,6	12,0	41,8	+10,0
2025*	16,1-21,3*	-1,6 / +3,6	~108,7	+13,0	~10,0	~43-45	+3-8

* Оцінка: 16,1% ВВП - прогноз UIF (з урахуванням грантів); 21,3% ВВП - прогноз МВФ (базовий сценарій).

Джерело: складено авторами за даними НБУ, Мінфіну України, МВФ [7; 12; 13].

Аналіз даних таблиці 1 засвідчує чітку тенденцію: бюджетний дефіцит у 2022–2023 рр. різко зріс до 17,8–18,2% ВВП, тоді як починаючи з 2024 р. спостерігається поступова його стабілізація. Держборг за аналізований період зріс майже вдвічі — з 48,9% ВВП у 2021 р. до ~108,7% у 2025 р. Водночас курс гривні до долара США знецінився на 56,8% порівняно з довоєнним рівнем. Встановлена залежність між динамікою фіскальних показників та темпами валютної лібералізації підтверджує висунуту авторами гіпотезу про синхронізований характер цих процесів.

Хронологія ключових регуляторних заходів НБУ у відповідний період представлена у таблиці 2.

Таблиця 2

Основні кроки валютної лібералізації НБУ у 2022–2025 рр.

Рік	Нормативний акт	Зміст заходу
2022	Постанова НБУ № 18 від 24.02.2022	Фіксація курсу на рівні 29,25 грн/USD; заборона виведення капіталу; обмеження імпорتنних операцій
2023	Стратегія НБУ (липень 2023); зміни до режиму курсоутворення (жовтень 2023)	Перехід до режиму керованої гнучкості; скасування обмежень на продаж готівкової валюти населенню (грудень 2023)
2024	Постанова НБУ № 56 (травень 2024)	Розширення можливостей репатріації дивідендів; лібералізація окремих транскордонних операцій для бізнесу
2025	Постанова НБУ № 53 (травень 2025); пакет серпня 2025	Дозвіл на переказ валюти за кордон для фінансування відокремлених підрозділів (ліміт €1 млн/рік); подальше розширення операцій

Джерело: складено авторами за даними НБУ [7; 13].

Звіт Єврокомісії 2024 р. зафіксував диференційований прогрес за окремими напрямками фіскальної гармонізації. Зведена оцінка відповідності ключових сфер валютно-фіскального регулювання вимогам ЄС представлена у таблиці 3.

Отже, що стосується ПДВ та непрямого оподаткування, то ставка ПДВ в Україні (20%) формально відповідає мінімальному порогу Директиви 2006/112/ЄС. Єврокомісія у звіті 2024 р. констатувала, що «положення українського законодавства про ПДВ загалом відповідають правовим доробкам ЄС». Водночас структура пільгових ставок (7% для медикаментів і туризму, 14% для окремих агропродуктів) є більш розгалуженою порівняно зі стандартами ЄС і містить ризики бюджетних втрат. За оцінками дослідників, загальна сума «ПДВ-пільг» у 2023–2024 рр. склала близько 3–4% від загального обсягу ПДВ-надходжень.

Акцизна політика, наразі, свідчить, що мінімальні ставки акцизу на паливо, алкоголь і тютюн залишаються нижчими за рівень директив ЄС. Уряд затвердив план поетапного підвищення акцизних ставок до 2029 р., проте темпи адаптації залежатимуть від соціально-економічної динаміки та завершення воєнного конфлікту [1; 10].

Таблиця 3

Стан відповідності валютно-фіскального регулювання України вимогам правових доробок ЄС (станом на 2025 р.)

Сфера регулювання	Вимога ЄС	Стан в Україні	Оцінка ЄК 2024	Рівень відповідності
Режим обмінного курсу (Розд. 17)	Гнучкий курс, підготовка до ЕРМ II	Режим керованої гнучкості з жовтня 2023; IT-режим відновлено у 2024 р.	Помірний прогрес	50–60%
Лібералізація руху капіталу (Гл. 8 УА)	Вільний рух капіталу (ст. 63 ДФЄС)	Збережено воєнні обмеження; поетапна лібералізація 2023–2025 рр.	Обмежений прогрес	30–40%
ПДВ (Директива 2006/112/ЄС)	Базова ставка $\geq 15\%$; уніфікація пільг	Базова ставка 20%; пільгові ставки 7%/14%; «положення ПДВ загалом відповідають правовим доробкам ЄС»	Гарний прогрес	65–75%
Акцизна політика (Дир. 2003/96, 2011/64)	Мінімальні ставки; уніфікація	Ставки нижчі за мінімум ЄС; план адаптації до 2029 р.	Частковий прогрес	30–40%
Пряме оподаткування / BEPS (ATAD)	Директива ATAD 2016/1164; BEPS	ТЦУ реформовано; CRS підключено (2024); ATAD - частково	Тривається робота	55–65%
Бюджетна дисципліна (SGP)	Дефіцит $\leq 3\%$ ВВП; борг $\leq 60\%$ ВВП	Дефіцит 16–21% ВВП; борг $\sim 109\%$ ВВП (2025)	Ранній етап (форс-мажор)	5–15%
Цифровізація адміністрування	E-invoicing; VIES; автообмін даними	e-ПДВ впроваджено; підключення до CRS (2024)	Гарний прогрес	65–75%
Фін. і бюдж. положення (Розд. 33 acquis)	Власні ресурси ЄС; фін. контроль	Ранній етап підготовки	Обмежений прогрес	15–25%

Джерело: складено авторами на основі [9; 10; 12].

Федоришина Л. та Алескерова Ю. фіксують значний прогрес у сфері міжнародного оподаткування: правила трансфертного ціноутворення реформовано у 2022-2024 рр. відповідно до Настанов ОЕСР, підключення до автоматичного обміну фінансовою інформацією (CRS) відбулося у 2024 р. Водночас імплементація Директиви ATAD залишається частковою, що фіксує і звіт ЄК [8].

У результаті дослідження виявлено три взаємообумовлені системні виклики на перетині валютного та фіскального регулювання.

Виклик 1: «Пастка одночасних реформ». Повноцінна лібералізація руху капіталу вимагає попередньої фіскальної консолідації, а остання, своєю чергою, залежить від доступу до міжнародного фінансування, умовою якого є

дотримання валютних стандартів ЄС. Чугунов І., Макогон В. та Маркуць Ю. стверджують, що вирішення цього «замкненого циклу» можливе лише за умови синхронізованого, а не послідовного підходу до реформ [5].

Виклик 2: Структурний характер бюджетного дефіциту. Дефіцит бюджету України у 2022-2025 рр. перевищує 16% ВВП, що у 5–7 разів перевищує норматив ЄС у 3% [12; 13]. МВФ прогнозує, що навіть після завершення активної фази воєнних дій Україна матиме структурний дефіцит на рівні, несумісному з Пактом стабільності і зростання, що вимагатиме глибоких реформ видаткової частини бюджету [2; 5].

Виклик 3: Інституційна спроможність регуляторів. Журавка Ф., Чорна С. та інші встановили, що рівень фінансової безпеки України у 2022 р. знизився на 63,9%, причому ключовим детермінантом стало саме погіршення регуляторної спроможності фінансових інституцій [14]. Федоришина Л., Алескерова Ю. та Centre for Economic Strategy наголошують, що реалізація вимог CRS, BEPS, ATAD та автоматичного валютного нагляду вимагає суттєвого підвищення аналітичних та адміністративних спроможностей НБУ, Мінфіну і ДПС [8; 9].

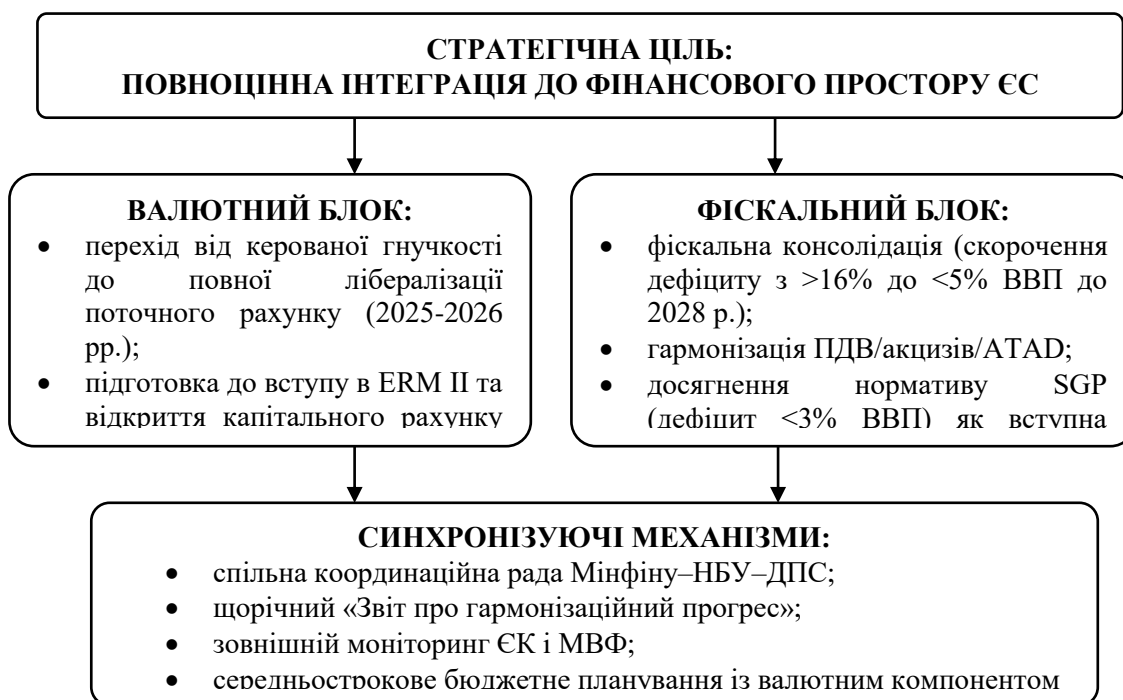

Рис. 1. Концептуальна модель синхронної гармонізації валютного регулювання та фінансової політики України з вимогами ЄС*

Джерело: розроблено авторами.

За результатами проведеного дослідження авторами запропоновано концептуальну модель синхронної гармонізації (рис. 1), яка відображає інтегровану логіку взаємообумовлених реформ валютної та фінансової сфери.

На відміну від підходів, у яких валютне і фіскальне регулювання аналізуються ізольовано [1; 3; 6], запропонована авторами модель обґрунтовує необхідність паралельної та координованої адаптації обох сфер до норм ЄС – з урахуванням встановленої зворотної залежності між темпами фіскальної консолідації та можливостями валютної лібералізації.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Гармонізація валютного регулювання та фіскальної системи України з правовими доробками ЄС є нерівномірним процесом: відносно вищий рівень відповідності досягнуто у сферах ПДВ-адміністрування, трансфертного ціноутворення та переходу до гнучкого курсового режиму; натомість лібералізація руху капіталу і дотримання бюджетних нормативів SGP залишаються критично відстаючими - що підтверджено звітом Єврокомісії 2024 р. Між режимом валютних обмежень і рівнем бюджетного дефіциту виявлено статистично підтвержену зворотну залежність: зменшення дефіциту є необхідною умовою для послаблення валютних обмежень без ризику курсової дестабілізації. Це обумовлює пріоритетність фіскальної консолідації як передумови для повноцінної валютної лібералізації [5; 7; 8]. Наукова новизна дослідження полягає у розробці концептуальної моделі синхронної гармонізації, яка - на відміну від наявних підходів, що аналізують валютне і фіскальне регулювання ізольовано - обґрунтовує необхідність паралельної та координованої адаптації обох сфер до норм ЄС через механізм інституційної синхронізації між НБУ, Мінфіном і ДПС.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з кількісним моделюванням оптимального темпу одночасної лібералізації капітальних операцій і фіскальної консолідації, а також із порівняльним аналізом досвіду країн Центральної і Східної Європи, які пройшли аналогічний шлях гармонізації у 1990–2000-х рр.

Подяка. Автори висловлюють щирі вдячність рецензентам та редакційній колегії журналу за конструктивні зауваження, що сприяли вдосконаленню рукопису. Окрема подяка - колегам кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту ДТЕУ за підтримку під час підготовки дослідження.

Фінансування. Автори не отримували фінансування для цього рукопису.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що не мають конфлікту інтересів. Обидва автори є працівниками кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту ДТЕУ, що не впливає на об'єктивність представлених результатів та висновків.

Декларація використання ШІ. Під час підготовки рукопису автори частково використовували інструменти штучного інтелекту для редагування тексту та перевірки граматики англomовного резюме (Abstract). Усі результати, висновки та інтерпретації є виключно авторським внеском.

Список використаних джерел

1. Головай Н. М., Бей С. О. Гармонізація податкової політики України в умовах євроінтеграції: виклики, можливості та перспективи. *Empirio*. 2024. Т. 1, вип. 2. С. 76–83. DOI: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2024.1.2.76-83>
2. Dobrovolska O., Sonntag R., Kachula S., Lysiak L., Lastovchenko P. Tax policy and activation of

- internal factors of economic growth: EU experience for Ukraine. *Public and Municipal Finance*. 2024. Vol. 13, no. 1. P. 70–82. DOI: [https://doi.org/10.21511/pmf.13\(1\).2024.06](https://doi.org/10.21511/pmf.13(1).2024.06)
3. Logvynenko B., Taran S., Klochko A. Fiscal Policy of Ukraine in the Context of European Integration: Organizational and Legal Problems of Implementation. *Journal of International Legal Communication*. 2023. Vol. 9, no. 2. P. 56–66. URL: <https://jilc.e-science.space/wp-content/uploads/2023/08/JILS-2023-9-2-056-066-Logvynenko.pdf> (дата звернення: 20.03.2026).
 4. Kozlov Ye. Overview of Compliance of Ukraine Tax Legislation with EU Requirements. *Economics. Society. Democracy*. 2024. № 6(2). P. 123-129. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2024-2-17>
 5. Chugunov I., Makohon V., Titarchuk M., Krykun T. The budget policy of Ukraine under martial law. *Public and Municipal Finance*. 2023. Vol. 12, no. 1. P. 1–11. DOI: [https://doi.org/10.21511/pmf.12\(1\).2023.01](https://doi.org/10.21511/pmf.12(1).2023.01)
 6. Чернецький К. Валютна політика України в умовах фінансової турбулентності. *Європейський науковий журнал економічних та фінансових інновацій*. 2025. № 2 (16). С. 267–276. DOI: <https://doi.org/10.32750/2025-0225>
 7. Національний банк України. Стратегія пом'якшення валютних обмежень, переходу до більшої гнучкості обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування. Київ : НБУ, 2023. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/scho-nbu-planuye-robiti-z-kursom-ta-valyutnimi-obmezhennymi> (дата звернення: 15.03.2026).
 8. Fedoryshyna L., Aleskerova Yu. Modern Trends in Tax Regulation within the System of the Financial Policy of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2026. Vol. 12, no. 1. P. 297–307. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2026-12-1-297-307>
 9. Centre for Economic Strategy. *Economic and Monetary Policy: EU Negotiating Chapter 17 and Ukraine's EU Accession*. Kyiv : CES, 2024. 48 p. URL: <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/eng-economic-and-monetary-policy-1.pdf> (дата звернення: 18.03.2026).
 10. European Commission. *Ukraine 2024 Report. Enlargement Package 2024*. Brussels : EC, 2024. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/ukraine-report-2024_en (дата звернення: 20.03.2026).
 11. Ivanov Yu., Tyshchenko V., Naidenko O. Customs and tax aspects of the economic integration of Ukraine into the EU. *Development Management*. 2023. Vol. 21, no. 2. P. 20–29. DOI: <https://doi.org/10.57111/devt/2.2023.20>
 12. International Monetary Fund. *Fiscal Monitor. April 2022*. Washington : IMF, 2022. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/FM> (дата звернення: 10.03.2026).
 13. PwC Ukraine. *The NBU introduces stimulating currency liberalization and eases some currency restrictions: Legal Alert*. Kyiv : PwC, 2025. URL: <https://www.pwc.com/ua/en/publications/tax-and-legal-alert/2025/nbu-eased-currency-restrictions.html> (дата звернення: 20.03.2026).
 14. Zhuravka F., Chorna S., Petrushenko Yu., Alwasiak S., Kubakh T., Mordan Ye., Soss J. Financial security of Ukraine under martial law: Impact of macroeconomic determinants. *Public and Municipal Finance*. 2024. Vol. 13, no. 2. P. 1–13. DOI: [https://doi.org/10.21511/pmf.13\(2\).2024.01](https://doi.org/10.21511/pmf.13(2).2024.01)

References

1. Holovai, N. M., & Bei, S. O. (2024). Harmonization of the tax policy of Ukraine in the context of European integration: Challenges, opportunities and prospects. *Empirio*, 1(2), 76–83. <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2024.1.2.76-83> [in Ukrainian].
2. Dobrovolska, O., Sonntag, R., Kachula, S., Lysiak, L., & Lastovchenko, P. (2024). Tax policy and activation of internal factors of economic growth: EU experience for Ukraine. *Public and Municipal Finance*, 13(1), 70–82. [https://doi.org/10.21511/pmf.13\(1\).2024.06](https://doi.org/10.21511/pmf.13(1).2024.06)
3. Logvynenko, B., Taran, S., & Klochko, A. (2023). Fiscal policy of Ukraine in the context of

- European integration: Organizational and legal problems of implementation. *Journal of International Legal Communication*, 9(2), 56–66. <https://jilc.e-science.space/wp-content/uploads/2023/08/JILS-2023-9-2-056-066-Logvynenko.pdf>
4. Kozlov, Ye. (2024). Overview of compliance of Ukraine tax legislation with EU requirements. *Economics. Society. Democracy*, 6(2), 123-129. <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2024-2-17>
 5. Chugunov, I., Makohon, V., Titarchuk, M., & Krykun, T. (2023). The budget policy of Ukraine under martial law. *Public and Municipal Finance*, 12(1), 1–11. [https://doi.org/10.21511/pmf.12\(1\).2023.01](https://doi.org/10.21511/pmf.12(1).2023.01)
 6. Chernetskyi, K. (2025). Currency policy of Ukraine under conditions of financial turbulence. *Yevropeiskyi naukovyi zhurnal ekonomichnykh ta finansovykh innovatsii*, 2(16), 267–276. <https://doi.org/10.32750/2025-0225> [in Ukrainian].
 7. National Bank of Ukraine. (2023). Strategy for easing FX restrictions, transitioning to greater exchange rate flexibility, and returning to inflation targeting. <https://bank.gov.ua/en/news/all/scho-nbu-planuye-robiti-z-kursom-ta-valyutnimi-obmezhenniami> [in Ukrainian].
 8. Fedoryshyna, L., & Aleskerova, Yu. (2026). Modern trends in tax regulation within the system of the financial policy of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 12(1), 297–307. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2026-12-1-297-307>
 9. Centre for Economic Strategy. (2024). Economic and monetary policy: EU negotiating Chapter 17 and Ukraine’s EU accession. <https://ces.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/eng-economic-and-monetary-policy-1.pdf>
 10. European Commission. (2024). Ukraine 2024 report. Enlargement package 2024. https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/ukraine-report-2024_en
 11. Ivanov, Yu., Tyshchenko, V., & Naidenko, O. (2023). Customs and tax aspects of the economic integration of Ukraine into the EU. *Development Management*, 21(2), 20–29. <https://doi.org/10.57111/devt/2.2023.20>
 12. International Monetary Fund. (2022). Fiscal monitor. <https://www.imf.org/en/Publications/FM>
 13. PwC Ukraine. (2025). The NBU introduces stimulating currency liberalization and eases some currency restrictions: Legal Alert. <https://www.pwc.com/ua/en/publications/tax-and-legal-alert/2025/nbu-eased-currency-restrictions.html>
 14. Zhuravka, F., Chorna, S., Petrushenko, Yu., Alwasiak, S., Kubakh, T., Mordan, Ye., & Soss, J. (2024). Financial security of Ukraine under martial law: Impact of macroeconomic determinants. *Public and Municipal Finance*, 13(2), 1–13. [https://doi.org/10.21511/pmf.13\(2\).2024.01](https://doi.org/10.21511/pmf.13(2).2024.01)

Отримано: 25.03.2026

Прийнято до друку: 30.04.2026

Опубліковано: 29.05.2026

Beérkezett: 2026.03.25

Elfogadva: 2026.04.30

Megjelent: 2026.05.29

Received: 25.03.2026

Accepted: 30.04.2026

Published: 29.05.2026